

VIESTNIK

HRVATSKOGA

ARKEOLOGIČKOGA DRUŽTVA.

Napis na sakristiji Krčke stolne crkve.

Krčkoj stolnoj crkvi za sakristiju rabi nekakova sgrada do nje od sjevera. dugasta i visoka, ter, ako sam dobro zapametio, svedena. Na iztočnom zidu te sgrade ter izvana na nekakovu kamenu napisano je latinski a slovi na gotsku osam redaka. I to sam ja nekada od 1861 do 1863 godine nekako pročitao, pak 1867 u svojoj Najstarijoj Poviesti na 125 strani pravimi slovi obznanio ovako:

ANO · D · MCCCXXXIII

HOC · TĒPLV̄ (*templum*) FĪEI (*fieri*) FECITLEOMADVS · CO (*comes*) · A · CANIFV

MATI · CV̄ SVA VXORE · BOGDA

NA · AD HONORE · SCI · (*sancti*) ŠPS · (*spiritus*) ET · SCINICOLAI · C · FRS (*fratres?*) · · · ATI · H · (*hic*)SIBI SEPVLTV̄A (*sepulchrum*) ELIGE · (*eligere*) POSSINT · † · MAGIST · MIKÆL · ET · N · M · (*me*) FEC ·

ter po tom napisu totu sam rekao, da je to bila crkva (»templum«), i da ju je 1333 godine sazio »knez Leonardo«. Po tih i tih izpravah znao sam, da je bio na svijetu 1279, 1288 i 1289 godine »knez Leonardo Krčki, Vinodolski i Modruški«, pak pomislih, da je taj mogao još i 1333 godine biti živ, pak da je ono LEOMADVS = *Leonardus*, a CO = *comes*, knez.

No lani ja promisliv to, da nije nigdje »knezu Leonardu« spomena poslije 1300 godine (»Rad« knj. XVIII. 224 s.), predomislih se, da bi ono CO moglo biti nešto drugo, ter tim laglje, što za tom skraćenicom nije Vegle, nego drugakova rieč u genitivu. A i za ono C · FRS (*fratres*) u 6. r. posumnjah, da bi moglo biti drugačije. Pak se pomolih naučenjaku Franu Volariću, Krč-

komu kanoniku, da neka tim skraćenicam razvidi to i to. A on, da mi još bolje posluži, pritisun na vas taj napis prilična ter mokra papira koliko trebaše, pak osuši taj papir, pak mi ga liepo posla. A ja mu liepo zahvaljujem.

Pak na tom papiru prva skraćenica je: **Q̄ŃŃA** a to je CONDAM namjesto *quondam* = pokojni. Tko je koliko toliko pročitao kakovihgod knjiga pisanih latinski srednjega vieka, zna, da su tada pisali *condam* namjesto *quondam*, kako su i *cotidie* namjesto *quotidie*; ako nije svaki pisac tako, jest mnogi. I baš pristoji »condam« onomu nekakovu imenu u genitivu jednine. Nekakovu, rekoh, jer je ovako napisano: **Q̄ŃŃPVMAT**: prvo je slovo po prilici C, a drugo i osmo jest očito A, a četvrto i zadnje I, a treće po prilici N, ako nije R, a peto F, a šesto U, a sedmo M, a deveto T, ter nad prvim A je znak da je rieč skraćena. Tako: CĀNIFUMATI, ili CARIFUMATI; a to su možda dva imena: *Cāni Fumati*, ter prvo bi moglo biti: *Cannus* ili *Carolus*, a drugo *Fumatus*. »Mate de *Fumatis*« i »de *Fumadis*«, tako je 1420 i 1421 godine nekakov Zadranin zapisan u inletačkih pismih.¹⁾ No pridjevak »de *Fumatis*« prije je imao biti: *Fumatus* (= Kurelac? Kurilić, Kurilić?) U **LEOMĀDVVS** kako je prva u trećem redu napisana, četvrto slovo M držim da je namjesto N, pak da je pravo: LEONARDVS.

A tako onu moju: ... »crkvu ... koju je bio saziđao knez Leonardo 1333 ljeta«, valja ovako izpraviti: c. k. j. b. s. Leonardo pokojnoga Kana (?) Fumata Knez Leonardo držim da je jur od davna bio umro.

A u 6. redku skraćenice na Volarićevu papiru ovako su po svoj prilici napisane: **ŃSŃPŃŃS·ŃŃŃAT·Ń** pak to može biti: OMNESQUE FRATRES CONGREGATI HIC, sudeć ne samo po tom što su malo da ne sva pismena očita, nego i po drugih riečih za timi: **S+B+SŃPVLTVĀŃ·ŃL+ŃŃ POSSINT** = SIBI SEPVLTVRAM ELIGERE POSSINT. Trećoj skraćenici prvo pisme je onakovo kakovo sam ja i drugdje vidio za *con*, a za tim su dva očita G, ter nad prvim je ovakov — znak. A četvrta skraćenica bi mogla biti i = *hanc*. No riečju »fratres« držim da ne valja misliti rodjenu braću toga Leonarda, nego nekakove pobratime,

¹⁾ Ljubić: Monumenta spectan. historiam Slavor. merid. knj. VIII. 60, .9.

pak da je bilo slobodno sahraniti u tom hramu sv. Duha i sv. Mihule svakoga takova pobratima. A tako sudim po onoj »congregati«, i još po tom što 1348 godine u Krku Cecilija »de Vulpe« zapisa po nekoliko svoga svakoj krčkoj crkvi i bratovšćini, ter i Svetomu duhu crkvi u gradu *romanat*, a bratovšćini te crkve pol romanata, ovako: „*Item (dimisit) Ecclesiae Sacti Spiritus de Casteletto unum romanatum. Item romanatum medium: sodalitati dictae ecclesiae*“.) Crkva, koju je Leonardo Fumat sazidao na čast sv. Duha i sv. Mikuli, i crkva sv. Duh „*de Casteletto*“, držim da je to bila ista. Da sam u Krku, ili da sam bio više nego dvie godine i dva mjeseca! . . .

Slovo O je tu jedanaest puti, pak je, a to valja da za nakit, devet puti prepolovljeno od vrha do dna; a tako je i G, ter je ono i sa desne strane zatvoreno, ali ravnom crtom. A još i E je okomice prepolovljeno, i C, a popreko pak N i P, ter dvima crtama. A ovako je z za et. I još imam pripomenuti, da je M na dva načina udjelano. Bojim se, da tiskara neće imati onakovih slova, pak zato sam ovo pripomenuo. A još i to valja znati, da je na pričelu križ, a ja sam ga bio zanemario.

Sada vas napis bolje pročitati:

* · Ā · R · O · B · M · M · M · X · X · X · + · + · +
 h · o · d · t · e · p · l · ṽ · e · t · e · t · e · e · d · t · t
 l · e · o · m · ā · b · v · s · o · ð · ð · ā · d · ā · r · + · s · v
 m · a · c · + · d · ṽ · s · v · ā · v · x · o · r · e · b · o · g · ð · ā
 n · ā · ā · b · o · r · o · l · ẽ (sic) · s · ā · t · s · p̃ · s · z · s · ā · t
 r · + · d · o · l · ā · t · o · š · q · 3 · s̃ · r · s · 9 · ẽ · ẽ · ā · t · + · h̃
 s · t · b · t · s · ẽ · p · v · l · t · ṽ · ā · e · l · + · ẽ · ẽ · p · o · s
 s · t · r · t · * · m · ā · e · t · s · t̃ · m · + · k · e · l · s · r · a · m · s̃ · e · d · m̃ ·

) Tu oporuku će naša akademija do mala obznaniti, ako još nije.

Citaj: † Anno Domini MCCCXXXIII
 hoc templum fieri fecit
 Leonardus condam Caroli (?) Fu-
 mati cum sua uxore Bogda-
 na ad honorem sancti Spiritus et Sancti
 Nicolai, omnesque fratres congregati hic
 sibi sepulturam eligere pos-
 sint. † Magistri Michael et N(icolaus?) m(e?) fecerunt
 No nije posve očito K u imenu »Mikel«.
 U Rimu na 4 travnja 1887.

Dr. Crnčić.

Biljege na grobnih lampicah i vazah rimskih u osječkom muzeju.

U osječkom muzeju ima 30 zemljenih grobnih lampica rimskih, sto su sve — osim dvie — izkopane u Osieku. Bez biljege (Marke) ih ima 10; od onih, što imaju biljegu dole u danen, mogao sam pročitati 13. Premda znam, da su te biljege dobrim dielom svijetu već saopćene, ja ih ovdje još jednom bilježim, jer je tečajem vremena pridošlo novih, ne pobilježenih, pa za to ovaj prilog valjda ne će biti bez svake koristi.

Tri lampe imaju biljegu: **FORTIS** Ta je biljega na dvie lampice jednuaka, ovelikih i debelih slova; na trećoj su slova manja, a osobito liepo izražena. Jedna od prvih lampica je ornamentirana, a ne bih sumnjao, da baš većina biljega, što su tako zlo izražene, da ih ja nemogu pročitati, nisu drugo već spomenuta krupnija biljega **FORTIS**.

Na dvie lampice ima biljega: **L · NARI**, ali je jedna od njih nadjena u Aquincu. Isto tako dvi lampice nose biljegu: **OCTAVI**, a opet jedna od njih nije nadjena ovdje, premda nije nigdje zapisano, gdje se je našla.

Ova okolnost svakako potvrdjuje poznatu činjenicu, da je trgovina rimskimi stvarmi uz Dunav bila dosta znatna, a osobita je morala biti izmjenjena trgovačka izmed Aquinca i Murse.

Po jedan put se nalaze ove biljege: **MIA**, **VICTORIA**, **IECIDI**, **V · · AN** (valjda vinan), **C · A · S**, a na jednoj ima na kraju nečitljive biljege slovo **I**, a pred njim još dio slova (valjda **S**).